

Onderwerp

Goedkeuring faunabeheerplan jacht en uitvoering vrijstelling 2017-2023

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Gelet op het verzoek van Stichting Faunabeheereenheid Gelderland (hierna: FBE) van 20 mei 2019 om de actualisatie van het faunabeheerplan goed te keuren;

Gelet op artikel 3.12, zevende lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb);

Gelet op de artikelen 3.77, 3.78 en 3.79 van de Omgevingsverordening;

Gelet op de uitspraak van Rechtbank Gelderland van 13 augustus 2021,

ECLI:NL:RBGEL:2021:4450;

Besluiten

Het door de FBE vastgestelde “Faunabeheerplan jacht en uitvoering vrijstelling 2017-2023” goed te keuren met uitzondering van paragraaf 3.10 (brandgans) en 3.11 (woelrat).

Toelichting

Voorgeschiedenis

Op 2 en 13 februari 2017 ontvingen wij van de Stichting Faunabeheereenheid Gelderland (hierna FBE) het verzoek tot goedkeuring van het faunabeheerplan Jacht en uitvoering vrijstelling 2017-2023. Dit plan hebben wij goedgekeurd op 28 februari 2017. Op 20 mei 2019 ontvingen wij het verzoek van de FBE tot goedkeuring van het door de FBE vastgestelde geactualiseerde faunabeheerplan Jacht en uitvoering vrijstelling 2017-2023. Op 26 september 2019 hebben wij een herziene geactualiseerde versie van de FBE ontvangen. Op 19 december 2019 hebben wij ook dit geactualiseerde faunabeheerplan goedgekeurd. Tegen beide goedkeuringsbesluiten is beroep ingesteld. Rechtbank Gelderland heeft op 13 augustus 2021 beide goedkeuringsbesluiten vernietigd.

Uitspraak rechtbank

De rechtbank heeft ons opgedragen binnen acht weken na de dag van verzending van de uitspraak een nieuw besluit te nemen met inachtneming van de uitspraak. Met dit besluit voldoen wij aan deze opdracht.

De rechtbank is van oordeel dat het goedkeuringsbesluit van 19 december 2019 ontoereikend is gemotiveerd omdat in het bestreden besluit niet is beoordeeld of de soorten in het gehele land, dan wel specifiek in de provincie Gelderland, schade veroorzaken, wat de omvang van deze schade is en of deze schade niet op andere wijze dan het doden van de soorten kan worden voorkomen. Bij het opnieuw beoordelen van het verzoek tot goedkeuring van het faunabeheerplan betrekken wij ook de recente uitspraak van de Raad van State van 7 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:745.

Algemene toetsing

Wij hebben het plan opnieuw getoetst aan de vereisten uit de Wet natuurbescherming en de gewijzigde Omgevingsverordening Gelderland.

Datum

7 september 2021

Zaaknummer

2019-004482

Blad

2 van 8

Het faunabeheerplan bevat passende en doeltreffende maatregelen ter voorkoming en bestrijding van schade aangericht door in het wild levende dieren. In de paragraaf over inzet van preventieve maatregelen wordt een koppeling gemaakt met de door BIJ12 Unit Faunafonds ontwikkelde Handreiking faunaschade en de preventiekits voor de diverse combinaties van diersoorten en gewassen. Dit biedt een goede basis voor de grondgebruiker en de jacht(akte)houder om op perceelsniveau af te wegen welke maatregelen in welke gevallen bij welke diersoorten passend zijn.

Het faunabeheerplan is onderbouwd met trendtellingen die afkomstig zijn uit meerdere openbare bronnen. Deze trendtellingen geven op dit moment een voldoende beeld van de ontwikkeling van de standen van de soorten waarop het faunabeheerplan betrekking heeft. Uit de verspreidingskaarten kan worden opgemaakt hoe de verspreiding in Gelderland zich verhoudt tot de landelijke situatie. Het faunabeheerplan gaat in op de wijze waarop monitoring zal plaatsvinden.

Uit het faunabeheerplan en de begeleidende brief blijkt op welke wijze de wildbeheereenheden (WBE's) bij de voorbereiding van het plan zijn betrokken en zijn gehoord over de inhoud daarvan. Wij hebben hier kennis van genomen.

Een kaart met de begrenzing van de FBE en beschrijving van de omvang daarvan maakt onderdeel uit van het plan. Ook is aangegeven op welke WBE's het plan betrekking heeft. Het plan voldoet daarmee aan het gestelde in artikel 3.78, het eerste lid onder a, b en e van de Omgevingsverordening.

Een beschrijving van de aard en omvang van de handelingen die zijn verricht in de periode waarin het voorgaande faunabeheerplan geldig was is niet aan de orde omdat dit het eerste faunabeheerplan voor de jacht en uitvoering van vrijstellingen is. De handelingen die de komende periode zullen worden verricht en de perioden waarin deze zullen worden verricht zijn op overzichtelijke wijze beschreven. Het plan voldoet daarmee aan het gestelde in het eerste lid onder c en d.

Het plan bevat ook aanvullende informatie over de mogelijke inzet van additionele middelen die bij het beheer wenselijk kunnen zijn, zoals het gebruik van vangkooien voor kraaien of kunstlicht bij vossen. Dit zijn geen middelen die passen binnen de bestaande vrijstellingen en dit nemen wij nu ter kennisgeving aan. Nadere afweging daarvan dient plaats te vinden in het kader van eventuele ontheffingverlening, dat maakt geen onderdeel uit van de nu voorliggende besluitvorming.

Kwantitatieve gegevens over de ontwikkeling van de betreffende soorten op landelijk niveau zijn overzichtelijk gepresenteerd in het plan. Het plan voldoet daarmee aan het gestelde in het eerste lid onder f.

Een overzicht van gedode dieren is nog niet opgenomen aangezien dit het eerste faunabeheerplan jacht en vrijstellingen betreft. Dit is overeenkomstig het gestelde in het artikel 3.7.4.2 tweede lid.

Om invulling te geven aan de uitspraak van de rechtbank voegen wij daar het volgende aan toe met betrekking tot de vrijstellingsvoorwaarden.

Datum

7 september 2021

Zaaknummer

2019-004482

Blad

3 van 8

Provinciaal vrijgestelde soorten

Wij onthouden onze goedkeuring van het faunabeheerplan voor zover het de provinciaal vrijgestelde woelrat betreft. De staat van instandhouding is ongunstig. Het voornemen om de woelrat niet langer vrij te stellen kondigden wij aan in ons Uitvoeringskader Fauna Gelderland uit 2019 en hiermee lopen wij nu vooruit op ons voorstel aan Provinciale Staten om nog dit jaar met actualisatie 8 van de omgevingsverordening de vrijstellingslijst hierop aan te passen. Wij onthouden onze goedkeuring van het faunabeheerplan voor de brandgans omdat we vinden dat de brandgans naar de huidige inzichten niet op de provinciale vrijstellingslijst hoeft te staan om deze te kunnen verstoren. Het opzettelijk verstoren van de brandgans is namelijk niet verboden als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Dat is het geval bij de brandgans. Toetsing van de provinciale vrijstelling voor de veldmuis is nog niet aan de orde omdat deze eerst nog door de FBE aan haar faunabeheerplan moet worden toegevoegd.

Landelijk vrijgestelde soorten

Op grond van artikel 3.1 van het Besluit natuurbescherming zijn de Canadese gans, houtduif, kauw, konijn, vos en zwarte kraai landelijk vrijgesteld. Ten tijde van de aanwijzing op de vrijstellingslijst en meest recent in 2016 bij de totstandkoming van de Wnb is onderbouwd dat voldaan is aan de wettelijke voorwaarden voor het opnemen op de lijst. De voorwaarden (artikel 3.15, eerste en tweede lid) zijn dat de soorten ten eerste niet in hun voortbestaan worden bedreigd of dat gevaar lopen en ten tweede in het gehele land schade veroorzaken, bijvoorbeeld aan gewassen en flora of fauna.. Wij verwijzen voor onderbouwing van de minister van LNV dat is voldaan aan deze voorwaarden naar de Nota van Toelichting bij het Besluit natuurbescherming, Staatsblad 2016, 383, paragraaf 4.1 Schadebestrijding. Vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (uitspraken van 24 oktober 2018, ECLI:NL:RVS:2018:3464, van 11 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:37 en ECLI:NL:RVS:2017:31, en van 13 januari 2016, ECLI:NL:RVS:2016:43) heeft bekrachtigd dat met het aanwijzen van de landelijk vrijgestelde soorten als uitgangspunt heeft te gelden dat aan de voorwaarden is voldaan. Uit het feit dat de soorten nog steeds zijn vrijgesteld, kan worden geconcludeerd dat op dit moment wordt voldaan aan de vrijstellingsvoorwaarden. Wij hebben geen indicatie dat deze onderbouwing inmiddels verouderd of ontoereikend zou zijn. Ook hebben wij geen aanwijzingen dat de situatie in Gelderland zodanig afwijkt van de landelijke situatie dat hieruit volgt dat de landelijke vrijstelling niet onverkort toepasbaar zou zijn.

Aanvullend hierop geven wij in de bijlage een actueel overzicht van de feiten met betrekking tot de vrijstellingsvoorwaarden. Ten overvloede voegen wij daar ook een overzicht van mogelijke alternatieven bij. Wij willen met dit overzicht niet treden in de verantwoordelijkheid van de minister tot de onderbouwing van de eisen waaraan de landelijke vrijstelling moet voldoen. Tevens benadrukken wij dat wij dit overzicht niet nodig achten. Om deze redenen hebben wij hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak van de rechtbank.

Vorbereidingsprocedure

Belanghebbenden konden zienswijzen indienen tegen ons ontwerp-goedkeuringsbesluit in 2019. Aangezien aan dit nieuwe goedkeuringsbesluit hetzelfde faunabeheerplan ten grondslag ligt, is er geen noodzaak de uniforme openbare voorbereidingsprocedure opnieuw toe te passen.

Datum

7 september 2021

Zaaknummer

2019-004482

Blad

4 van 8

Wij wijken hierom gemotiveerd af van de Beleidsregels procedure besluitvorming Wet natuurbescherming Gelderland.

Beroep

Wij hebben hoger beroep ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen de uitspraak van de rechtbank van 13 augustus 2021. Een beroep tegen onderhavig goedkeuringsbesluit kan op grond van artikel 6:19 van de Algemene wet bestuursrecht worden ingediend bij de Raad van State (postbus 20019, 2500 EA Den Haag). Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na publicatie van dit besluit in beroep.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends
Commissaris van de Koning

Miriam Nienhuis
Secretaris

Bijlage 1: weergave feiten

A. Weergave feiten met betrekking tot schade

Schade aan gewassen wordt beschreven in Faunabeheerplan Algemeen Gelderland, paragraaf 3.3. Soorten die in 2016 schade veroorzaakten aan gewassen of fauna, veroorzaken dat ook nu nog. Uit de afschotcijfers in de Jaarrapportages FBE Gelderland volgt hoeveel dieren de afgelopen jaren daadwerkelijk afgeschoten zijn om schade in Gelderland te voorkomen. De afschotcijfers laten zien dat de vrijstelling provincie breed wordt ingezet.

Gevalideerde cijfers over de omvang van de schade zijn er niet. Ten eerste omdat veel schade wordt voorkomen door uitvoering van de vrijstelling. Ten tweede omdat grondgebruikers geen tegemoetkoming kunnen aanvragen en ontvangen voor de schade die is veroorzaakt door vrijgestelde soorten. Er kan daarom door hen ook geen opgave van deze schade worden gedaan met als gevolg dat ook geen validatie van schade door middel van perceelgerichte taxaties heeft plaatsgevonden.

Wel volgt uit schadecijfers van het Faunafonds dat – ondanks de afschot – nog steeds feitelijk schade ontstaat aan landbouwgewassen. De informatie vanuit Faunafonds betreft veelal slechts bijschade: schade die wordt getaxeerd als onderdeel van grotere schade. Op momenten dat van de vrijstelling geen gebruik kon worden gemaakt heeft in een aantal gevallen wel gerichte taxatie plaatsgevonden. De daadwerkelijke schade die ontstaat – ondanks de schadebestrijding – is dus groter en ook in Gelderland feitelijk aanwezig. Wij verwijzen naar onderstaande tabellen.

Het rapport 'Kosten en baten voor de landbouw van schadesoorten' laat zien dat over de periode 2008-2010 dat de totale faunaschade in de landbouw wordt geschat op € 96 miljoen. De grootste schadepost wordt veroorzaakt door niet vrijgestelde soorten. Deze leveren een schade op van ca. € 35 miljoen. Het rapport onderbouwt ook dat een groot deel van deze schade niet wordt opgegeven omdat deze niet voor vergoeding in aanmerking komt.

Canadese gans

Het faunabeheerplan benoemt op pagina 44 de schade die wordt veroorzaakt door de gans. De Canadese gans veroorzaakt volgens het rapport 'Schatting van de huidige en toekomstige gewasschade door Canadese Ganzen in Nederland' in 2020 landelijk een schade 1,8 miljoen en 4,3 miljoen euro, afhankelijk van de grootte van de populatie. Gelet op het voorkomen van de soort in Gelderland zal een substantieel deel van deze schade in Gelderland optreden. Uit onderstaande tabellen blijkt dat de Canadese gans – ondanks het afschot – ook daadwerkelijk schade veroorzaakt. Veel schade wordt niet gemeld omdat deze niet voor vergoeding in aanmerking komt.

Houtduif

Het faunabeheerplan benoemt op pagina 35 de schade die wordt veroorzaakt door de houtduif. Belangrijke schade wordt aangebracht aan graan. In Gelderland is ca 11.000 ha granen. Dagelijkse opname door houtduiven betreft 200 gram per duif gedurende 21 dagen waarin het graan afrijpt. Gemiddeld foerageren 100 houtduiven per ha. Gemiddelde graanprijs ca €25,- per ton. Dit maakt een schade van ca € 115.000,- per jaar alleen in graangewassen.

Datum

7 september 2021

Zaaknummer

2019-004482

Blad

6 van 8

Uit onderstaande tabellen blijkt dat de houtduif – ondanks de afschot – ook daadwerkelijk schade veroorzaakt. Veel schade wordt niet gemeld omdat deze niet voor vergoeding in aanmerking komt.

Kauw en zwarte kraai

Het faunabeheerplan benoemt op pagina 47 en 53 de schade die wordt veroorzaakt door de soorten. De oppervlakte fruitteelt (appels en peren) in Gelderland bedraagt ca 5.000 ha. Hierbij wordt een globale opbrengst van da €35.000,- per ha behaald. Dit geeft een totale omzet van €175 miljoen in 2021. Geschat wordt dat tussen de 2 en 10% van de oogst verloren gaat door pikschade. Uit de officiële taxaties van BIJ12 wordt het aandeel van kraai en kauw geschat op 1% van het totaal. Daarbij dient te worden gesteld dat de grote schades veroorzaakt door kauwen en zwarte kraaien buiten beeld blijven omdat deze niet in behandeling worden genomen.

Konijn

Het faunabeheerplan benoemt op pagina 38 de schade die wordt veroorzaakt door het konijn. In 2010 is een schade van ruim € 180.000,- in boomteelt getaxeerd in Limburg toen jacht en vrijstelling gesloten waren als gevolg van winterse omstandigheden. Een schade van ruim €150.000,- in boomteelt was er in 2016 in Noord-Brabant. In Gelderland is veel boomteelt aanwezig. Schade aan boomteelt kan in korte tijd hoog oplopen.

Vos

Het faunabeheerplan benoemt op pagina 50 de schade die wordt veroorzaakt door de vos. De schade die de vos veroorzaakt aan fauna wordt beschreven in het Faunabeheerplan vos 2015-2020.

Toelichting op onderstaande tabellen:

De tabellen laten zien dat schade ontstaat indien de soorten niet bestreden kunnen worden op grond van de vrijstelling. Kauw en zwarte kraai werden pas per 1 april 2004 op de vrijstellingslijst geplaatst. De cijfers van 2001, 2002 en 2003 geven een indicatie van de ontstane schade en tonen dus aan welke schade door zwarte kraai en kauw ontstaan bij beperkte mogelijkheden tot schadebestrijding. De pieken in 2010-2011 zijn vooral het gevolg van strengere winters waarin schade door konijnen groot was omdat de jacht vanwege winterse omstandigheden in bepaalde provincies werd gesloten. In 2012 is een piek in de getaxeerde schade door kauwen en zwarte kraaien te zien in de provincies Gelderland en Utrecht, welke mede werd veroorzaakt door de hogere oogstprijzen voor peren dan in andere jaren. De piek in 2017 komt doordat in Noord-Holland pas op 18 juli 2017 het faunabeheerplan werd goedgekeurd. In de periode 1-3 tot en met 18-7 was dan ook geen bestrijding van vrijgestelde soorten mogelijk. De getaxeerde schade van de vrijgestelde soorten geeft voor Gelderland op hoofdlijnen een vergelijkbaar beeld.

Datum

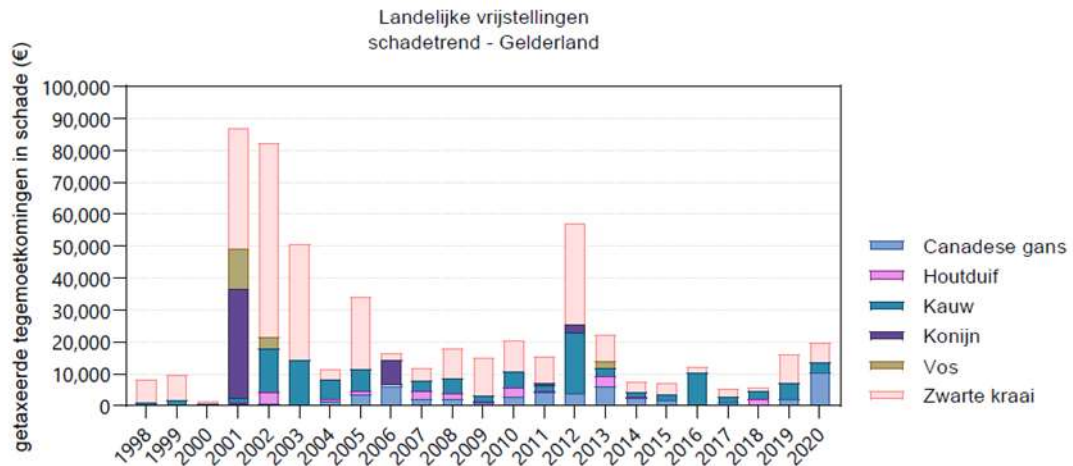
7 september 2021

Zaaknummer

2019-004482

Blad

7 van 8

Overzicht getaxeerde bedragen vrijgestelde soorten per Vrijgestelde soort door het Faunafonds en BIJ/Faunazaken (Bron: BIJ12)

B. Feiten met betrekking tot alternatieven

In het faunabeheerplan wordt verwezen naar alternatieven of preventieve maatregelen. De minister heeft in de Nota van Toelichting bij het Besluit natuurbescherming aangegeven dat geen effectieve middelen zijn om schade te voorkomen zonder overtreding van de verbodsbepalingen. Het rapport Beoordeling provinciale vrijstellingslijst van Alterra uit 2016 bevestigt de conclusie van de minister: De algemene indruk is dat preventieve maatregelen niet zeer effectief zijn, omdat dieren snel wennen aan passieve preventieve middelen. Dit staat ook beschreven in het Faunabeheerplan Gelderland Algemeen.

C. Feiten met betrekking tot de populatie

De populatie Canadese gans is landelijk sterk stijgend, ondanks het bestrijden van deze soort sinds 1 april 2006.¹ De staat van instandhouding is volgens Sovon gunstig. In Gelderland is de populatie al jaren stabiel. De afgelopen jaren zijn gemiddeld 1.000 ganzen per jaar geschoten in Gelderland ter uitvoering van de vrijstelling.

De populatie houtduif is stabiel. De staat van instandhouding is volgens Sovon gunstig wat betreft leefgebied en toekomst, matig ongunstig wat betreft populatie en verspreiding (broedvogel) of geheel gunstig (niet-broedvogel). Provincie Gelderland heeft door haar boomrijke gebieden lokaal grote dichtheden. In Gelderland worden jaarlijks ongeveer 28.000 houtduiven geschoten ter uitvoering van de vrijstelling. Ondanks de afschot blijft de populatie stabiel.

¹ Rapport Schatting van de huidige en toekomstige gewasschade door Canadese Ganzen in Nederland, Lemaire en Wiersma 2011

Datum

7 september 2021

Zaaknummer

2019-004482

Blad

8 van 8

De populatie zwarte kraai is stabiel en kent in delen van Gelderland een grote dichtheid. De staat van instandhouding is gunstig. In Gelderland worden jaarlijks tussen 20.000 en 25.000 zwarte kraaien geschoten ter uitvoering van de vrijstelling.

De populatie kauw is stabiel en kent in delen van Gelderland een grote dichtheid. De staat van instandhouding is volgens Sovon gunstig wat betreft de populatie, leefgebied en toekomst en matig ongunstig wat betreft verspreiding. In Gelderland worden jaarlijks ruim 17.000 kauwen geschoten ter uitvoering van de vrijstelling. Ondanks het afschot blijft de populatie stabiel.

De populatie vos is stabiel. De staat van instandhouding is gunstig. In Gelderland worden jaarlijks ruim 1.500 vossen geschoten ter uitvoering van de vrijstelling. Aanvullend aan de vrijstelling worden ook ontheffingen verleend.

De minister laat momenteel onderzoek uitvoeren naar de staat van instandhouding van het konijn, nu het konijn als gevoelige soort is opgenomen op de Rode Lijst. De minister heeft bevestigd dat de jacht op konijn in de tussentijd door kan gaan. De populatie konijn is sinds 2003 stabiel. Het konijn komt algemeen in Gelderland voor. In Gelderland werden in 2020 bijna 800 geschoten ter uitvoering van de vrijstelling.

Bovenstaande gegevens volgen onder andere uit de jaarrapportages Faunabeheereenheid Gelderland, trendgegevens die in hoofdstuk 3 van het faunabeheerplan worden genoemd en de website van Sovon.